

PANNÓNIA KÖZPONT KFT.
8360 Keszthely, Vak Bottyán u. 37.
<http://www.pkkft.hu>;
szunyog@pkkft.hu, pannonia@pkkft.hu

Beszámoló jelentés
a Balaton térségében 2023-ban végzett
csípőszúnyog-vizsgálatokról
(összefoglaló)

Készítette:
Sáringer-Kenyeres Tamás és Dr. Kenyeres Zoltán

Keszthely
2023. szeptember 30.

A Balaton térségében 2023-ban végzett csípőszúnyog-vizsgálatok és gyérítések eredményei, valamint a 2024-es évre vonatkozó javaslatok

2023-ban az időjárási körülmények az előző években tapasztaltakhoz képest alapvetően másként alakultak – a csapadékhullások és hőmérsékleti viszonyok kora tavasztól kora őszi nagy mértékben kedveztek a szúnyogok fejlődésének.

A tó környezetében található, humán szempontból jelentős csípőszúnyog-tenyésztőhelyek már márciusban alkalmasak voltak a szúnyoglárvák fejlődéséhez, ezért a felmelegedő időjárásban, a későbbi ártalmak bázisának csökkentése érdekében, az első biológiai gyérítésre már 2023. március 29-én sor került. A csapadékhullások áprilisban is folytatódtak, ennek megfelelően a hónapban kettő további biológiai gyérítés is történt – megosztva az országos program, illetve a szövetségi program között.

A május aztán újabb markáns csapadékhullásokat hozott. Ez ismételt biológiai gyérítés elvégzését tette indokolttá, továbbá, a korábbi csapadékhullások következtében, a különféle módokon védettséget élvező természeti területeken, illetve időszakos erdei pocsolyák területén létrejött csípőszúnyog-tenyésztőhelyeken kifejlődött imágók kirepülését követően, földi kémiai kezeléseket indokolttá tevő mértékű imágóállományok is megjelentek. A biológiai és földi kémiai gyérítésekre, június közepén, az országos gyérítési program keretében került sor. Az elvégzett földi kémiai gyérítés átmentileg csökkentette a kezelt területeken a szúnyogártalmat, azonban utóbbinak visszatérése – a fent említett háttérterületi nyomás miatt – rövid időn belül bekövetkezett. A tó körüli településeken június végén újabb földi kémiai gyérítések elvégzése vált indokolttá, melyekre ismét az országos gyérítési program keretében került sor.

A fenti gyérítések érdemben csökkentették a települések szúnyogártalmát, azonban a szúnyogok fejlődéséhez, valamint a kifejlett szúnyogok életben maradásához szükséges feltételek továbbra is, gyakorlatilag az egész szezomban, adottak voltak. 2023. július 25–28. között újabb földi kémiai kezelése végzése volt indokolt – a munkákra a Balatoni Szövetség szervezésében került sor.

Augusztusra a végrehajtott biológiai és kémia kezelése érdemben csökkentették a különféle módokon védettséget élvező természeti területekről, illetve időszakos erdei pocsolyákból kirepült szúnyogállományok okozta ártalmakat. A tó körüli nagyobb kiterjedésű tenyésztőhelyek állapota ekkor már nem volt alkalmas az embert támadó fajok fejlődéséhez. A korábban kirepült szúnyogállományok ugyanakkor, megtámogatva a biológiai módszerekkel nem gyéríthető mocsári szúnyog állományaival, az elhúzódó nyáris időjárásban, egyes részterületeken még szeptember közepén is érdemi egyedszámokat tartottak fenn. A késő nyári, őszi időszakban további kémiai gyérítés már nem történt, a szúnyoggyérítések költséghatékony megvalósítása az idő előrehaladtával egyre nagyobb kihívást jelentett volna (a szúnyogok aktív időszaka a napon belül egyre korábbra tolódik, a biztonsággal végezhető földi kémiai kezelése időszakában pedig általában egyre határozottabb lehűlések következnek be).

A Balatoni Szövetség lokális gyérítési programjának fenntartását a továbbiakban is javasoljuk, ugyanis a központi (BM OKF) szúnyoggyérítés idén is bizonyította, hogy önmagában nem képes a turisztikai szempontból is elfogadható szúnyogmentességet biztosítani a biológiai és kémiai gyérítés gyakoriságának szükségessége miatt. Indokoltságának fő elemei, hogy a (1) precíziós biológiai gyérítésekkel és a térképek előkészítésével tudja segíteni az országos szúnyoggyérítési program megvalósulását. A rendelkezésre álló tenyésztőhely-térkép rendszeres frissítésére a jelenlegi egyetlen forrás a Balatoni Szövetségtől származik (a térképek aktualizálása – mely alapfeltétele az ésszerű pénzfelhasználásnak és környezeti vegyszerterhelésnek – a Balaton esetében fokozottan indokolt, ugyanis a tó közvetlen környezetében található tenyésztőhelyek állapotának beépítés, tájatalakítás eredetű megváltoztatása az utóbbi években fokozott ütemben zajlik. Lehetővé teszi, (2) szükség esetén

kisebb területen megvalósuló, gyors reagálású kezelést, vagy komolyabb ártalmak idején rövid időn belüli visszatérést tesz lehetővé. A (3) helyi rendezvényekhez tud igazodni. Fontos, hogy (4) biztosítja a társadalmi elvárásoknak megfelelő, környezetbarát, sikeres biológiai szúnyoggyérítés megvalósulását a Balaton térségében.

A Balaton térségében az utóbbi években látottak különösen jó példái a biológiai gyérítések részarány-növelésének. Igaz, hogy, a lokális és országos gyérítési munkákat egyaránt figyelembe véve, a biológiai és kémiai kezelések aránya a tó körül 2022-ben 5:1 (2 biológiai és 1 kémiai kezelésre az országos gyérítési program keretében került sor), 2023-ban pedig 4:4 volt (2 biológiai és 3 kémiai kezelésre az országos gyérítési program keretében került sor), de idén a kezelések számán belül a biológiai gyérítések 50%-os részesedését egy kifejezetten csapadékos, a tó körül az utóbbi két évtized egyik leginkább szúnyogos szezont hozó évben sikerült elérni.

A biológiai gyérítésre való teljes átállás – a tenyészőhelyek jelentős részének fás vegetációval való fedettsége, védett természeti területen való elhelyezkedése és az erdőterületeken található mikrotenyészőhelyek (apró pocsolyák, rejtett vízállások) kezelhetetlensége miatt – a Balatonnál sem megoldható. A biológiai gyérítés alkalmazása azonban fontos preventív tevékenység, melyet a Balaton Szövetség, a téma történeti előzményeit követve, példamutató módon, kiemelten kezel.

A hazánkból eddig kimutatott inváziós szúnyogfajok közül a Balaton térségében már mindhárom előfordul (*Aedes j. japonicus*, *Aedes koreicus*, *Aedes albopictus*). Pozitívum azonban, hogy az inváziós szúnyogok kis mozgásterüek, ezért kiterjedtebb szúnyogártalmakat nem képesek okozni; lokálisan azonban (a fejlődési helyeik mintegy 100 méteres környezetében) kifejezetten zavaró lehet a jelenlétük, ezért gyérítésük javasolt. A legfontosabb élőhelyeknek számító tenyészőhelyek (a házak körül előforduló esővízgyűjtő hordók) szervezett biológiai és kémiai gyérítés útján nem elérhetők, gyérítésére csak a lakosság bevonásával lehet esély (esővízgyűjtők fedése, funkció nélküli vízgyülemek megszüntetése).

